

Fokalna oboljenja

U usnoj duplji mogu nastati ograničeni patološki procesi, kao što periapikalni procesi, koji u određenim okolnostima prouzrokuju oboljenja nekih udaljenih organa ili sistema. Ti ograničeni patološki procesi nazivaju se zajedničkim imenom **žarišta** ili **fokusi**.

Prema lokalizaciji, žarišta se mogu podijeliti na oralna i ekstraoralna. Uslovi koji vladaju u usnoj šupljini (anatomska građa, stalno prisustvo bakterija itd.) čine da žarišta tu najčešće i nastaju. Sva oralna žarišta su infektivne prirode i nastaju pod dejstvom mikro-organizama iz dentalnog plaka. Ona se najčešće formiraju u kosti, neposredno iznad vrha korijena zuba (odnosno ispod ako su u pitanju donji zubi). Ovakva žarišta se označavaju kao **periapikalna**, i ona najčešće nastaju u sledećim slučajevima:

1. periapikalni procesi,
2. strana tijela u oralnim tkivima,
3. zaostali korijenovi ili djelovi zuba u kosti,
4. impaktirani zubi,
5. oboljenja parodontijuma,
6. tonzilitis (zapaljenje krajnika),
7. sinuzitis (zapaljenje sinusa).

Potpuno i jedinstveno mišljenje o načinu nastanka fokalnih oboljenja ne postoji. Danas postoji više teorija koje objašnjavaju nastanak ovakvih oboljenja. Prema jednoj teoriji ona nastaju pod direktnim uticajem mikro-organizama iz periapikalnih žarišta. Zapravo, utvrđeno je da mikro-organizmi iz ovih žarišta mogu ući u krvotok i na taj način izazvati oboljenje udaljenog organa. Međutim, kod izvjesnog broja utvrđenih fokalnih oboljenja nije moglo biti dokazano prisustvo tih mikro-organizama. Prema drugoj teoriji ova oboljenja nastaju tako što mikro-organizmi i njihovi produkti djeluju kao antigeni tj. da su ta oboljenja zapravo alergijske reakcije organizma. Međutim, i kod ove teorije u nekim slučajevima nije mogla biti dokazana alergija. Treća teorija objašnjava fokalna oboljenja na taj način što mikro-organizmi iz žarišta djeluju preko nervnog sistema na udaljene organe, tako izazivajući njihova oboljenja. I za ovu teoriju nema čvrstih dokaza. Imajući sve tri teorije u vidu, dolazi se do zaključka da fokalna oboljenja nastaju kombinacijom više faktora. Jedini uslov koja periapikalna žarišta trebaju da ispune jeste da moraju biti hroničnog toka.

SSSSSSSSSSSSSS

Da bi žarišta dovela do nastanka fokalnih oboljenja ona se moraju aktivirati. Zapravo, ta žarišta su u dužem periodu „uspavana“ i tada ne oslobađaju mikro-organizme i njihove produkte u krvotok. Smatra se da aktiviranje ovih žarišta i prodor mikroba u cirkulaciju može nastati usled nekih provokacija, kao što su:

1. traumatizam usled žvakanja – što se dešava u slučaju suprapozicije nekog zuba (zub se nalazi iznad ravnih ostalih zuba) sa periapikalnim procesom iz bilo kog razloga. Usled žvakanja mogu nastati mehanička oštećenja opne periapikalnih procesa;
2. oslabljeni imunitet – usled dugog procesa stvaranja periapikalnog procesa organizam je imao mogućnosti da aktivira odbrambene snage i da stvori uspješnu zaštitu protiv mikroba iz njega. Tako je između organizma i žarišta stvorena jedna vrste ravnoteže. U slučaju slabljenja imuniteta (npr. grip) ta ravnoteža se gubi i žarišta se aktiviraju;
3. gasovi u radikularnom kanalu – neki mikro-organizmi u žarišnim procesima mogu stvarati gasove. Ti gasovi dovode do stvaranja pritiska koji može aktivirati samo žarište;
4. poremećaj u cirkulaciji oko žarišta – kao što je aktiviranje cirkulacije u tom predjelu. Na taj način djeluje npr. zagrevanje tog područja. Zagrevanje širi krvne sudove omogućavajući većih prodor mikro-organizama u cirkulaciju;
5. opšta alergizacija organizma – kada se organizam izlaže alergenima drugog porijekla (npr. polen). Tada se odbrambene snage organizma angažuju u borbi protiv tih alergena, čime se periapikalni procesi ostavljaju bez zaštite.

U naučnom medicinskom svijetu još ne postoji jedinstveno mišljenje koje sve bolesti spadaju među fokalna oboljenja. Oboljenja za koje se pouzdano zna da mogu biti izazvana pod dejstvom žarišta data su u tabeli.

kožna oboljenja	oboljenja organa za disanje	oboljenja oka	lokomotornog aparata	oboljenja kardiovaskularnog sistema	oboljenja bubrega	oboljenja digestivnog trakta	nervna oboljenja
<i>alopecia areata</i>	<i>asthma bronhiale</i>	<i>iritis</i>	<i>spondylolithis</i>	<i>miocarditis</i>	<i>nefritis</i>	<i>gastritis</i>	<i>neuritis</i>
<i>lichen ruber planus</i>	<i>rinitis allergica</i>	<i>Iridocyclitis</i>	<i>rheumatoid arthritis</i>	<i>endocarditis</i>	<i>glomerulonefritis</i>	<i>enteritis</i>	<i>neuralgiae</i>
<i>dermatitis hepeticiformis</i>	<i>oedema Quinckue</i>	<i>episcleritis</i>	<i>polyarthritis rheumatica</i>		<i>cistitis</i>	<i>colitis</i>	
<i>acnae vulgaris</i>			<i>spondyloarthritis</i>		<i>pielonefritis</i>	<i>apendicitis</i>	
<i>erythema exudativum multiforme</i>			<i>spondyloarthrosis</i>				
			<i>lumbago</i>				